

Dating på internettet

---

kønskonstruktioner på dating.dk

Af Linda Lovise Jakobsen og Caroline Nøllemann

”Charmerende gentleman med ekspertise i romantik, søger . . . .”.

Hvordan udtrykker man sit ’køn’ på en sådan måde at det bliver genkendeligt og attraktivt for andre? Overvejelser omkring det spørgsmål var grundlaget for en rapport udarbejdet på Kultur- og Sprogødestudier på Roskilde Universitet. Rapporten havde som formål at afdække de diskurser unge, heteroseksuelle københavnere benytter sig af, når de skal tiltrække en potentiel kæreste på Internettets dating-sider. Analyse materialet består af ti tilfældigt udvalgte personlige profiler fra en af Danmarks mest besøgte dating-services på Internettet¹⁾. I dette forum er det essentielt at man via tekstens sproglige og visuelle indhold formår at formidle sig selv som en attraktiv potentiel kæreste/flirt. Brugerne er derfor meget gode til at udvælge de egenskaber der er værd at fremhæve i jagten på den udkårne, og i denne udvælgelse lægges der stor vægt på hvad der i den kulturelle og sociale bevidsthed betegnes som henholdsvis det kvindelige og det mandlige køns specifikke fortrin. De personlige profiler er derfor et godt udgangspunkt, hvis man vil undersøge måderne man omtaler sig selv og den potentielle partner på, og hvordan disse former er blevet påvirket af den fremherskende ligestillingsdiskurs.

Modelfotos: Pelle Rink

Dating.dk har ca. 515.000 brugere i Danmark. Det høje antal er i sig selv nok til at dræbe fordommen om at det kun er computernørder og socialt hæmmede individer, der ikke kan score på 'almindelig' vis, som benytter sig af denne måde til at komme i kontakt med andre mennesker på. Der er lang vej fra internet-profilerne til de gammeldags kontaktannoncer diskret placeret bagerst i avisen. Den mest iøjnefaldende forskel mellem kontaktannoncerne og de personlige profiler er sprogbrugen, samt den betydning tekstens visuelle udformning tillægges. Der tales i høj grad i billeder og i overskrifter, og der bliver ikke sparet på virkemidlerne. Hensigten er (som i en reklame) at fange læserens opmærksomhed, og derfor tages direkte og billedmanende virkemidler i brug, når forfatterens personlighed skal skildres. Stavefejl lader til at være ligegyldige, så længe teksten i profilen formår at give læseren et billede af individet som står bag. Der er nærmest stenografiske træk ved skriftsproget. Ord bliver til enkelte bogstaver og sætninger til rækker af bogstaver, således at *j* betyder *jeg*, og *RRPGO-SAGSTLUAØ* betyder *Ruller Rundt På Gulvet Og Skriger Af Grin Så Tårerne Løber Ud Af Øjnene*. De forskellige *emoticons*, eller *smileys* gør det muligt at udtrykke følelser så som: :o)=(glæde), :o(=(vrede/ tristhed), ,-=)(ironi), (:o(=(vrede), og :-o=(overraskelse). (Eksempler fra Westergaard, Havndrup, og Engberg 2001:147). Med dette kodesystem kan man både gri-

ne *G*, smile *S* eller smile frækt *SF* i sin tekst. Måske er det muligt at tale om et særskilt Internet- eller chat-sprog som kendetegnes ved at det ligger meget tæt op ad den mundtlige tale. Ved at efterabe kropssprog og give mulighed for at formidle følelser, som opstår undervejs i teksten, billedligt og ved hjælp af koder, har man mulighed for kommunikation der appellerer til, og involverer modtageren på flere samtidige niveauer end tilfældet er ved traditionel skriftlig kommunikation.

Profilerne indeholder førstehåndsdokumentation af en række personers tanker og følelser. De forestillinger som ligger bag ordvalget når ens eget køn skal formidles, og ligeledes de egenskaber og kvaliteter der stilles op som ønskværdige hos den potentielle partner, træder meget tydeligt frem af teksterne. Vi har også kigget på de idealer og fantasier, som optræder når ønskesituationen – den fælles fremtid – skal skildres. I hvor høj grad er parforholdsidealet præget af drømmen om en kernefamilie? Eller er det noget helt andet det potentielle par kan opnå i fremtiden? Overlapninger og en konstant navigation mellem kønsdiskurserne finder sted når det individuelle udtryk skal sammensættes og udtrykkes i profilerne. Dog er det muligt at påpege en kulturel indforståethed vedrørende hvad det vil sige at være repræsentant for henholdsvis det kvindelige og det mandlige køn, hvilket tydeligt fremtræder når a) individerne skal

profilere sig selv på en måde der gør at de fremstår som kulturelt entydige, og b) den ønskede partner skal skildres på en måde der implicit reflekterer egenskaberne til afsender. I denne proces er de traditionelle kønsroller på spil: De afbalanceres således at de er åbne nok til ikke at forstyrre den generelt accepterede idé om ligestilling mellem kønnene. En afbalancering der opnås ved at henvise de traditionelle kønsroller til den romantiske, heteroseksuelle diskurs, hvor der hersker enighed om at spillereglerne er andre end i det offentlige rum:

”Mandens rolle som udelukkende den aktive og dominerende part og kvindens rolle som passiv og underlegen er begge ugyldige i en sen-moderne, skandinavisk sammenhæng. Det er dog tilfældet, i forhold til seksuel tiltrækning, kvindelig og mandlig seksualitet, forelskelse og fascination, at disse principper mister meget af deres diskursive styrke.”
(Søndergaard, 1999:17. Vores oversættelse fra engelsk)

Den danske psykolog og filosof Dorthe Marie Søndergaard omtaler i det ovenstående træk ved sit arbejde i bogen *Tegnet på kroppen* (1996) og forklarer hvordan relativt traditionelle kønsrollemønstre uproblematisk får lov til at gennemstråle unge menneskers forhold til eget køn i romantisk sammenhæng, samtidig med at opfattelsen af kønnenes ligestilling fremstår som en selvfølgelig og veletableret del af deres syn på det danske samfund. Denne fastholdelse af polariseringen mellem kønnene, specielt på parforholdsplan er interessant da det på den ene side kan være et udtryk for ren nostalgi og æstetik, men samtidig optræde med rester af den asymmetriske magtfordeling som har været gældende mellem kønnene imellem.

Kønsideal

De fremførelser af køn der opfattes som sammenhængende og kulturelt forståelige er i al hovedsag dem der befinder sig indenfor rammerne af den kønsforståelse som den heteroseksuelle diskurs tilbyder. I kulturen findes der et traditionelt billede af den *ægte* mand, og den *ægte* kvinde. Disse idealbilleder udgør et relativt stabilt parameter, som aktuelle orienteringer til enhver

tid kan holdes op imod og sammenlignes med. Det er en pointe at disse rene kategorier, ud over at være en idé og som sådan ikke-eksisterende i praksis, anses som værende ikke særligt ønskværdige i sin rene form, hverken som kærestes, kolleger eller venner. Dagens identitetsrepertoire lægger op til langt mere sammensatte måder at optræde som individer på. Det 'sande' eller 'autentiske' selv er ikke bundet af traditionelle eller stereotype kønsopfattelser. Det er åbent og fleksibelt og kan påtage sig mange forskellige egenskaber og særtræk afhængigt af sammenhængen og hvilke egenskaber der anses som vigtige i de forskellige subjektpositioner individet træder ind i. Men på trods af denne opfattelse findes der stadigvæk et plan, hvori de rene idealer fremtræder stærkere end på andre områder af livet – og det er det romantiske, hvilket ses meget tydeligt når man går ind og undersøger danskernes kærlighedsliv på nettet.

Profilerne kan til en vis grad sammenlignes med en varedeklaration. Motivet er at sælge sig selv på bedst mulige vis. Men i denne sammenhæng er 'køberen' langt fra ligegyldig. Derfor må 'sælgeren' nødvendigvis have *in mente* ikke kun at fremstille sig selv som attråværdig, men i sin selvbeskrivelse give det billede som både kan tiltrække og *matche* den ønskede partner. Et væsentligt træk i profilerne er således deres fokusering på forholdet mellem den profilerede og den potentielle partner, både i forhold til fysisk fremtoning, alder og status. I profiler forfattet af kvinder fandt vi mange eksempler på specifikationer med hensyn til fysik, der alle havde det til fælles at fremhæve at den ønskede kæreste skal have en vis vægt, højde og alder, således at kvinden kan fremstå som proportionalt mindre end manden. Generelt fandtes sådanne specifikationer ikke i de mandlige profiler. En mulig forklaring er at der på Dating.dk er en overvægt af mandlige brugere, hvilket gør at kvinderne kan tillade sig at stille flere krav. En anden mulighed kunne være at mandens krav ligger implicit i formuleringerne om sig selv, som kvinden derved kan måle sig ud fra. En af de mandlige profiler efterlyser dog en kvinde, der ikke må være: "*rapkæftet, men skal*

være naturlig, stille og afslappet." Udover at søge en tilbageholdende partner, der ikke har et stærkt behov for at udfolde sig verbalt, fortsætter han sin efterlysning: "*du skal være ærlig, kærlig og romantisk osv.*" Det lille ord *osv.* foreskriver en konsensus om hvilke andre begreber der tilhører samme kategori som det opremsede. Der kan således være tale om en fælles og accepteret diskurs for hvad man kan forvente af en kvindelig partner, og der er derfor ikke behov for at specificere hvilke krav der er tale om.

Mange af profilerne opstiller ønskesituationer hvori de selv og den ønskede partner indgår. Beskrivelserne afslører således både noget om afsender og om forventningerne til modtageren, som så kan overveje om det er muligt at identificere sig med det forhold der beskrives. Situationerne er oftest meget romantiske på den helt konventionelle måde, og der hersker ikke meget divergens i beskrivelserne. De følger forestillinger om forhold som ligner dem man bliver præsenteret for i reklamer og i Hollywoodfilm: "*jeg elsker en hyggelig middag for 2 i stearinlysets skær*". Den mand der søges skal både være sød og romantisk og være i stand til at indfri den beskrevne ønskesituation. Det fremgår samtidig af profilen, at den kvindelige afsender har to hjemmeboende børn, som ikke inviteres med til drømmemiddagen. Man må formode at kvinden har et behov for at træde ud af rollen som enlig mor, og at den potentielle partner skal kontrastere den pligtfyldte hverdag. Man ser generelt i profilerne et ønske om at den nye kæreste skal indgå i den hjemlige sfære, hvilket indebærer en skarp opdeling mellem det intime, private hjemmeliv og det aktive, udadvendte karriereliv. Denne opdeling kan måske være med til at forklare hvordan for eksempel en veluddannet kvinde med et lederjob ikke finder det problematisk at efterlyse en prins der kan få hende til at føle sig som en prinsesse og således bevæge sig fra en meget selvstændig diskurs til en mere traditionel kvindelig, præget af eventyrlignende rollemønstre. På den anden side findes denne opdeling både hos de mandlige og de kvindelige profiler, hvilket peger i retning af en indforståethed angående de krav til selvrealisering som er gældende for individer i et samfund med ligestilling mellem kønnene. Forholdet er ikke en forudsætning for et indholdsrigt liv, det er en for-

udsætning for personlig velvære og følelse af at være dækket ind på alle livets områder: "man er ikke kun en person i kraft af sit job", og det er her forholdet kommer ind som en stabil faktor for velvære, efter man har været på job, sammen med vennerne, dyrket sport eller taget sig af sine børn. Det er generelt vigtigt for alle de ti profiler vi analyserede at vise at de er noget i kraft af sig selv og at de derfor har noget at byde sin partner. Det er drømmen om den harmoni og symmetri to mennesker af modsat køn kan opnå sammen som er drivkraften, men som har indtaget en ny position i disse menneskers liv i takt med at et større fokus er rettet imod den personlige selvudfoldelse frem for den velfungerende kernefamilie med den velkendte arbejdsfordeling mand og kvinde imellem.

Romantik i en ligestillingsdiskurs

En meget kønspolariserende opfattelse er fremherskende når der er tale om det romantiske forhold og personernes strategier for at lykkes på dette område. Men så snart temaet er det *individuelle* liv ændres fortællingen. Her træder et ideal om ligestilling frem. Personerne bag profilerne fremstiller deres individuelle liv, interesser og karrierer som den del af deres hverdag det er og ideelt set skal forblive, uberørt af det potentielle, romantiske forhold. Derved 'ophæves' kønnets betydning i denne kontekst. Polariseringen er derfor ikke kun mellem kønskategoriene, men også mellem det traditionelle romantisk-seksuelle forhold og det individuelle livsprojekt. Netop livsprojektet i de aspekter som kan realiseres individuelt er generelt ikke fastlåst af en meget kønsspecifik ramme i det danske samfund hvor der eksisterer en lovmæssig ligestilling mellem kønnene. For eksempel har alle danske borgere ret til at uddanne sig, arbejde, gå til boksning eller patchwork. Hvis en kvinde vælger at arbejde som grovsmed eller en mand tager en uddannelse som håndarbejds lærer manifesterer de sig indenfor de gængse kønsopfattelser ved at bevæge sig på tværs af kønsdiskursen. Forestiller man sig den samme 'atypiske' adfærd inden for det heteroseksuelle, romantiske område optræder der helt andre rammer for at udfolde sig.

I en romantisk-seksuel kontekst er individet ikke kun styret af den individuelle ambition, men er afhængig af at dele og opretholde en forestilling om det ønskværdige ved et romantisk parforhold med et andet menneske. Hvis man ønsker at indgå i en sådan relation kan det ikke kun afhænge af personlig lyst, smag og krav. Man må også tilgodese den andens lyst, smag og krav, eller den gensidige forestilling om det samme. Således er forestillingen om den andens forventninger medbestemmende når ens eget selv skal italesættes i forhold til det fælles ideal. Derfor fastholder det romantisk-seksuelle forhold de mere traditionelle forestillinger om køn, da man indgår i et forum hvor reglerne ligger fast. I profilerne skinner stereotype forestillinger om parforhold igennem, selv om personerne generelt er optaget af selvstændige og måske for deres køn atypiske projekter. Men det er interessant at de tilsyneladende ikke opfatter det som problematisk at kombinere individualitet, ligestilling og ikke-traditionelle kønsroller, med den konventionalitet som præger fortolkningen af parforholdet. Dette gælder i deres selvforestillinger såvel som i de ønsker og krav der stilles op til partner og parforhold.

Litteratur

Søndergaard, Dorte Marie, *Tegnet på kroppen*, Museum Tusulanums Forlag, Aarhus, 2000.

Søndergaard, Dorte Marie, *Destabilising Discourse Analysis, Approaches to Poststructuralist Empirical Research*, in: *Køn i den akademiske organisation*, Arbejdsrapport nr. 7, 1999, Special-Trykkeriet Viborg a/s, Viborg, 1999/2000.

Westergaard, Sanne, Havndrup, Lasse og Engberg, Kristian, *Webdating – flirt på Internettet*, Forlaget Moment, Frederiksberg, 2001.

Note:

1. Vi valgte de fem første kvindelige og de fem første mandlige profiler som dukkede op på skærmen efter at søge specifikt efter følgende: køn, civil status (single), målgruppe (kæreste af modsat køn), alder (mellem 20 og 30) og bosted (København).

Linda Lovise Jakobsen er stud.mag. i Filosofi og Kultur- og Sprogødestudier ved RUC og sociologi ved Københavns Universitet.

Caroline Nellemann er stud.mag. i Dansk og Kultur- og Sprogødestudier ved RUC og arbejder p.t. på Center for Kultursamarbejde med udviklingslandene.